Európai Parlament
2019-2024

Külügyi Bizottság

2023/2072(INI)

5.9.2023

JELENTÉSTERVEZET

a Kína által az Európai Unió kritikus infrastruktúrájára gyakorolt befolyás biztonsági és védelmi vonatkozásairól
(2023/2072(INI))

Külügyi Bizottság

Előadó: Klemen Grošelj

TARTALOM

Oldal

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY 3

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a Kína által az Európai Unió kritikus infrastruktúrájára gyakorolt befolyás biztonsági és védelmi vonatkozásairól
(2023/2072(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

– tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés V. címére, és különösen e cím 2. fejezetének a közös biztonság- és védelempolitikára vonatkozó rendelkezésekről szóló 2. szakaszára,

– tekintettel „A biztonság és a védelem területére vonatkozó stratégiai iránytű – Egy, a polgárait, az értékeit és az érdekeit megvédő Európai Unióért, amely hozzájárul a nemzetközi béke és biztonság megvalósításához” című dokumentumra, amelyet a Tanács 2022. március 21-én elfogadott, és az Európai Tanács 2022. március 25-én jóváhagyott,

– tekintettel az állam- és kormányfők nem hivatalos ülésén 2022. március 11-én elfogadott versailles-i nyilatkozatra,

– tekintettel a Bizottságnak és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének az európai gazdasági biztonsági stratégiáról szóló, 2023. június 20-i közös közleményére (JOIN(2023)0020),

– tekintettel a kritikus szervezetek rezilienciájáról és a 2008/114/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2022. december 14-i (EU) 2022/2557 európai parlamenti és tanácsi irányelvre (a kritikus szervezetek rezilienciájáról szóló irányelv)[1],

– tekintettel az Unió egész területén egységesen magas szintű kiberbiztonságot biztosító intézkedésekről, valamint a 910/2014/EU rendelet és az (EU) 2018/1972 irányelv módosításáról és az (EU) 2016/1148 irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2022. december 14-i (EU) 2022/2555 európai parlamenti és tanácsi irányelvre (NIS 2 irányelv)[2],

– tekintettel a kritikus infrastruktúrák rezilienciájának megerősítését célzó összehangolt uniós megközelítésről szóló, 2022. december 8-i tanácsi ajánlásra,

– tekintettel a vilniusi csúcstalálkozó nyilatkozatára, amelyet az Észak-atlanti Tanács 2023. július 11-i vilniusi ülésén részt vevő NATO állam- és kormányfők adtak ki,

[1] HL L 333., 2022.12.27., 164. o.
[2] HL L 333., 2022.12.27., 80. o.

– tekintettel az európai félvezető-ökoszisztéma megerősítését célzó intézkedési keret létrehozásáról szóló, [dátum]-i (EU) 2023/XXXX európai parlamenti és tanácsi rendeletre (a csipekről szóló európai jogszabály)[3],

– tekintettel a digitális elemeket tartalmazó termékekre vonatkozó horizontális kiberbiztonsági követelményekről és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról szóló, európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló, 2022. szeptember 15-i bizottsági javaslatra (COM(2022)0454),

– tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

– tekintettel a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság véleményére,

– tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A9-0000/2023),

A. mivel az európai gazdasági biztonsági stratégiáról szóló közelmúltbeli közös közlemény a fokozott geopolitikai feszültségekkel és a felgyorsult technológiai változásokkal összefüggésben egyes gazdasági folyamatokból eredő kockázatok minimalizálására összpontosít a maximális gazdasági nyitottság és dinamizmus megőrzése mellett;

B. mivel a kritikus fontosságú szervezetek rezilienciájáról szóló irányelv és a NIS 2 irányelv átfogó jogi keretet biztosít a kritikus infrastruktúrák fizikai és digitális rezilienciájának megerősítéséhez, beleértve az energiához, a közlekedéshez, az egészségügyhöz, a vízhez és az élelmiszerekhez kapcsolódó infrastruktúrákat és a digitális infrastruktúrát is;

C. mivel a 2022. december 8-i tanácsi ajánlás közzététele óta célzott intézkedéseket hajtanak végre az eseményekre való közös uniós reagálás biztosítása érdekében, többek között a NATO-val való koordinációnak a NATO-EU strukturált párbeszédbe ágyazott, a kritikus infrastruktúrák rezilienciáról szóló EU-NATO munkacsoporton keresztül történő megerősítése révén;

D. mivel a Kínai Népköztársaság kényszerítő politikái és egyre erőteljesebb érdekérvényesítése – beleértve a Tajvannal szembeni agresszív hozzáállását is –, valamint a Covid19-világjárvány és az Ukrajna elleni orosz agresszív háború társadalmi és gazdasági következményei rávilágítottak az EU sebezhetőségére, és megerősítették, hogy „kockázatmentesíteni” kell az EU Kínával és más nem demokratikus harmadik országokkal fenntartott kapcsolatait;

E. mivel a kritikus infrastruktúrák Kína általi felvásárlása – különösen az EU szomszédságában, többek között a Nyugat-Balkánon – egyre nagyobb kockázatot jelent, különösen a kereskedelem és a biztonság közötti összefüggés szempontjából;

F. mivel a Kína és Oroszország közötti stratégiai partnerség tovább bővül, többek között a technológia és a katonai képességek átadása terén;

A probléma központi eleme: Kína katonai-polgári fúziós stratégiájának értelmezése

[3] HL L XXX.

1. hangsúlyozza, hogy Kína katonai-polgári fúziós stratégiája egy állami vezetésű, államilag irányított program és terv az állami és kereskedelmi hatalom valamennyi eszközének felhasználására a Népi Felszabadítási Hadseregnek, valamint a Kínai Kommunista Párt (KKP) fegyveres szárnyának támogatása és megerősítése érdekében;

2. úgy véli, hogy Kína pártvezérelt politikai rendszere és gazdasága gyakran megköveteli a magánvállalatoktól, hogy kereskedelmi érdekeiket összehangolják a KKP katonai, valamint elnyomással és politikai beavatkozással kapcsolatos tevékenységeivel; kiemeli, hogy ennek következtében a kínai vállalatok nemzetközi tevékenységei segítik a KKP-t abban, hogy kiterjessze más országokra gyakorolt befolyását, és gyengítse geopolitikai riválisait;

3. úgy véli, hogy a katonai-polgári fúziót szélesebb politikai és stratégiai kontextusban kell értelmezni, figyelembe véve annak más kezdeményezésekhez, például az „Egy övezet, egy út” kezdeményezhez (beleértve a Digitális Selyemút kezdeményezést) való kapcsolódását; úgy véli, hogy a katonai-polgári fúzió végső célja Kína azon hosszú távú stratégiai céljának előmozdítása, hogy a világ vezető hatalmává váljon;

A Kínai Népköztársaság polgári-katonai stratégiájának következményei

4. figyelmeztet a kínai vállalatok bármilyen módon való részvételének veszélyére az EU stratégiai eszközeiben, különösen azon vállalatokat tekintetében, amelyek közvetlen vagy közvetett kapcsolatban állnak Kína katonai rendszerével; ennek kapcsán hangsúlyozza azon aggodalmát, hogy a technológiát és a technológiai szakértelmet adott esetben át fogják adni a kínai hadseregnek, növelve ezáltal a Népi Felszabadítási Hadsereg azon képességét, hogy kifejlessze a katonai technológia következő generációját, amelyet a partnerek kényszer alá helyezésére használhat Ázsiában és világszerte;

5. hangsúlyozza, hogy Kína állítja elő a világ akkumulátorainak 70 %-át (az öt legnagyobb akkumulátorgyártó óriásvállalat közül háromnak adva otthont), részesedése a globális alumíniumgyártásból 60 %, a szilíciumgyártásból 75 %, továbbá vezető finomító – a lítiumfeldolgozás 60 %-áért, a rézfeldolgozás 70 %-áért felel, részesedése a globális nikkeltermeléséből 84 %, a kobalttermeléséből pedig 85 %; hangsúlyozza, hogy a kínai bányászati vállalatok a Kongói Demokratikus Köztársaságban (kobalt), Indonéziában (nikkel), Chilében és Ausztráliában (lítium) tevékenykednek, és hogy az ország e kritikus áruk előállításával és feldolgozásával kapcsolatos kvázi monopóliuma nemcsak súlyos geopolitikai kihívás az EU számára, hanem egyúttal hatalmas kockázatot is jelent Európa védelmi és egyéb ipari ágazataira nézve;

6. emlékeztet arra, hogy mind a diplomáciai, mind a katonai kommunikáció olyan kínai vállalatok által biztosított, magántulajdonban lévő tenger alatti kábeleken keresztül valósul meg, mint például a HMN Technologies, azaz a Népi Felszabadítási Hadsereg kiberhírszerzéssel foglalkozó szervezete; súlyos aggodalmának ad hangot a HMN Technologies kínai vállalat által üzemeltetett tenger alatti adatkábelrendszerek miatt, amelyek összekapcsolják az uniós tagállamok területeit és az indiai-csendes-óceáni térséget, beleértve a tagállamok és a NATO régióbeli katonai bázisait is, és biztonsági sebezhetőségeket teremtenek a víz alatti megfigyelés és a hírszerzési információk gyűjtése tekintetében;

Válaszlépések kidolgozása: a biztonsági és védelmi aggályok kezelését szolgáló eszköztár bővítése

7. figyelmeztet arra, hogy az európai és a globális biztonsági környezet romlása miatt sürgősen át kell gondolni, hogy miként lehetne megerősíteni az EU stratégiai autonómiáját és csökkenteni az olyan országoktól való függőségét, mint a Kínai Népköztársaság, amelyek rendszerszintű riválisok, nem pedig stratégiai partnerek; hangsúlyozza, hogy meg kell akadályozni, hogy a kialakulóban lévő érzékeny technológiákhoz és a kulcsfontosságú kettős felhasználású termékekhez olyan érzékeny célországok jussanak hozzá, amelyek katonai-polgári fúziós stratégiákat követnek vagy azok keretében együttműködnek;

8. továbbra is aggódik amiatt, hogy az európai kritikus infrastruktúra egyre inkább védtelen a külső befolyással szemben; e tekintetben elismerését fejezi ki a kritikus szervezetek rezilienciájának megerősítésére irányuló közelmúltbeli uniós jogalkotási lépésekért; aggodalommal állapítja meg azonban, hogy az ilyen kezdeményezések nagyrészt a közvetlen külföldi tőkebefektetések átvilágítását szolgáló eljárásokra korlátozódnak, így más csatornák továbbra is nyitva állnak a KKP előtt, hogy hozzáférést szerezzen a kritikus eszközökhöz és befolyást gyakoroljon azokra;

9. megjegyzi, hogy a kritikus infrastruktúrához hozzáféréssel rendelkező érdekelt felek átvilágítása nem korlátozódhat a közvetlen tőkebefektetésekre; kéri, hogy a közvetlen külföldi tőkebefektetésekkel és a külföldi támogatásokkal foglalkozó jelenlegi eszközöket terjesszék ki az uniós kritikus infrastrukturális projektekben részt vevő valamennyi érdekelt félre vonatkozó általános átvilágítási eljárásokra; felszólítja a Bizottságot, hogy – a tagállamok támogatásával – térképezze fel, kövesse nyomon és értékelje Kína kritikus infrastruktúrához való hozzáférését az EU-ban; hangsúlyozza, hogy végső soron a tagállamok felelősek az infrastruktúra védelméért, ennek ellenére nem hajtották végre következetesen a közvetlen külföldi tőkebefektetésekre vonatkozó jelenlegi iránymutatásokat, és nem hoztak létre nemzeti szintű beruházás-átvilágítási mechanizmusokat;

10. üdvözli az európai gazdasági biztonsági stratégiára irányuló bizottsági javaslatban rejlő lehetőséget arra, hogy az uniós eszköztárat kiterjesszék a katonai területen is alkalmazott kulcsfontosságú alaptechnológiák szűk körének kivitelére vagy a vonatkozó kifelé irányuló beruházásokra, többek között a kvantuminformatika, a fejlett félvezetők és a mesterséges intelligencia területén; felszólít a Bizottság javaslatainak gyors elfogadására, valamint arra, hogy a tagállamok teljes mértékben hajtsák végre a kibővített uniós szabályozási keretet az olyan szervezetek kizárása érdekében, amelyek hozzájárulhatnak a katonai-polgári fúzióhoz;

11. üdvözli továbbá a Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a kettős felhasználású technológiák jegyzékének összeállítása révén megelőzze a kialakulóban lévő érzékeny technológiák kiszivárogtatását, olyan szűken meghatározott és jövőbe mutató kritériumokra építve, mint például a technológia lehetséges támogató és átalakító hatása, a katonai-polgári fúzió kockázata, valamint annak kockázata, hogy a technológiával visszaélnek az emberi jogok megsértése céljából; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a lehető leghamarabb azonosítsák és hajtsák végre az e kettős felhasználású technológiákra vonatkozó védelmi intézkedéseket;

12. üdvözli a csipekről szóló európai jogszabály elfogadását, amely növelni fogja az EU félvezetők előállítására való képességét, és stratégiai térképet hoz létre többek között az uniós félvezető-értéklánc képességbeli hiányosságairól, ezáltal korlátozva az EU harmadik országoktól, például Kínától való függőségét; további javaslatokat kér az Unión belüli kritikus infrastruktúrák és anyagok termelési és ellátási láncainak biztosítására;

13. felszólítja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy új jogszabályi keretre a tenger alatti kábelrendszerek beszállítóihoz köthető biztonsági kockázatok csökkentése érdekében; hangsúlyozza, hogy meg kell akadályozni a kábelrendszerek beszállítói, például a kínai vállalatok számára az adatok hírszerző szolgálatokkal történő megosztását, kivéve, ha ennek célja az infrastruktúra külső behatolásokkal vagy rosszindulatú támadásokkal szembeni védelme;

A belső és a külső biztonság közötti kapcsolat: a legszorosabb uniós partnerek rezilienciájának megerősítése

14. tudatában van annak, hogy Kínai Népköztársaság behatol az uniós piacra és az EU tágabb szomszédságába; felszólítja a Bizottságot és az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ), hogy az EU kínai befolyással szembeni ellenálló képességének megerősítése érdekében hozott intézkedéseket terjesszék ki az EU legszorosabb partnereire, különösen a csatlakozásra váró országokra és az EU szomszédságpolitikájában érintett országokra;

15. emlékeztet arra, hogy a Kínai Népköztársaság haditengerészeti erői jogi eszközökkel rendelkeznek annak biztosítására, hogy Kína polgári hajóit és infrastruktúráját katonai és biztonsági célokra is fel lehessen használni; úgy véli, hogy Kína felhasználhatja polgári kereskedelmi infrastruktúráját a Népi Felszabadítási Hadsereg harmadik országokban való jelenlétének támogatására; figyelmeztet arra, hogy az ilyen katonai-polgári fúzió hozzáférést biztosít a Népi Felszabadítási Hadsereg számára a külföldi kikötőkhöz, lehetővé téve számára, hogy előzetes logisztikai támogatást nyújtson haditengerészeti telepek fenntartásához a messzi Indiai-óceánon, a Földközi-tengeren és az Atlanti-óceánon is; hangsúlyozza, hogy a kémkedés kockázata abban az esetben a legnagyobb, ha a kínai polgári kereskedelmi eszközöket az EU és a NATO haditengerészeti bázisaihoz közeli logisztikai csomópontokban helyezik el, vagy olyan kikötőüzemeltetők közelében, amelyek megállapodásokat írtak alá európai vállalatoknak nyújtandó logisztikai támogatásról;

16. megjegyzi, hogy a 2010 óta épített afrikai infrastruktúra egyharmadát kínai állami tulajdonú vállalatok finanszírozták és építették ki; hangsúlyozza, hogy az elmúlt 20 évben Kína kis számú, illetve átláthatatlan szerződéses kötelezettséggel növelte kereskedelmi, beruházási és hitelvállalásait; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy ez a kínai modell egyértelműen vonzó számos olyan ország számára, amely nem képes eleget tenni az azonos szintű finanszírozáshoz való hozzáféréshez szükséges uniós követelményeknek, ami az uniós partnerségek kárára növeli Kína befolyását; felszólítja a Bizottságot és az EKSZ-t annak biztosítására, hogy a partnerekkel folytatott beruházásokra vonatkozó magas szintű uniós normák ne veszélyeztessék az EU megbízható és stratégiai partnerként folytatott biztonsági kapcsolatait és szerepvállalását;

17. aggodalommal hangsúlyozza a Kínai Népköztársaság arra irányuló stratégiáját, hogy Afrika partjai mentén „kék gazdasági együttműködési alapot” építsen ki, többek között olyan halászhajók és hajójavító üzemek építése révén, amelyek katonai célokra is felhasználhatók; hangsúlyozza, hogy ezek az afrikai országokkal kötött megállapodások és engedélyek általában véve nem kellően részletesek és átláthatók; felvázolja az EU-t érintő lehetséges geopolitikai következményeket, különösen azokban a harmadik országokban, ahol az EU tevékenységeket folytat;

°

° °

18. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a Tanácsnak és a Bizottságnak.